

Egy ilyen karácsonyfáról beszélt nekem az én karácsonyfám.

Szomorúan mesélte, hogy elszakított testvérei mennyire várják, hogy újra magyar gyermekeknek hozzanak örömet! De ők nem jöhetnek el, csak akkor, ha mi megyünk értük! Szeretnék-e, ha minden magyar karácsonyfa ismét a miénk lenne, gyermekek? Tudjátok, mit kell csinálnunk akkor? Megmondom. Dolgoznunk kell becsületesen és kérni a jó Istent, hogy hallgassa meg imádságunkat, segítse diadalra a most távol harcoló édesapáitokat, áldja meg küzdelmüket, hogy győzelemmel térjenek haza. Akkor aztán újra miénk lesz minden magyar karácsonyfa! Akarjátok ezt? Akkor dolgozzatok és imádkozzatok, gyermekeim úgy, amint az magyar gyermekekhez illik! A jó Isten bizonyosan meghallgatja kérésünket!

c) Elmélyítés. Minden magyar karácsonyfa hazajött már? Hol vannak a többiek? Miért küzdenek most katonáink? Mit akarnak elérni győzelmükkel? Hogyan segíthetjük mi őket? Mit fogadtok meg tehát?

III. Összefoglalás. A karácsonyfa meséjének s a hol él a karácsonyfa meséjének összefoglalása. Mit kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy minden magyar karácsonyfa ismét a miénk legyen?

Tanuljuk meg ezt a kis költeményt:

KARÁCSONY.

Karácsony, karácsony, Szívbeli pajtásom, Gyulladjon ki melegséged Elhagyott pusztákon!	Az ember szeressen, Boldogan nevessen, Rab magyarok könnye, kínja Jaj, meg ne szülessen!
---	---

Harsanj föl szent ének, S kunyhók, mint szentélyek: Nyíljanak ki égi dalra, Örömré, szegénynek!	Legyen a szív jászol, Bele hit, fény szálljon — Magyar Jézus lángszerelme Hitünkért — megváltson!
--	--

(Havas István.)

1942. január 2. hete.

Olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A hadak útja. (Angyal Jánostól.)

Nevelési cél: A nemzeti múlt hagyományainak megkedveltetése.

I. *Előkészítés.* a) Érdeklődés keltés. Milyen területet kapunk vissza 1940. őszén? Milyen nép él Erdély keleti részében? Miért örültünk annyira, mikor a székelyek visszakerültek hazánkhoz? Mit tudunk a székelyekről? (Magukat Attila fiainak, hun-utódoknak vallják.)

b) Célkitűzés. Hallgassátok csak meg olvasmányunkat, elmondja nekünk a székelyek eredetét.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

A hadak utja.

Attila halálának híre csakhamar bejárta az egész világot. A legyőzött fejedelmek, királyok és császárok örömmel fogadták a gyász hírt. Hogyne örültek volna! Hisz mindnyájan arra számítottak, hogy most egyszerre megnövekszik hatalmuk s birtokuk. Megrohanták Attila elárvult birodalmát. S nem volt már hatalmas, erős hun sereg, mely útját állta volna a rablóknak.

Attila fiai: Csaba és Aladár, egymással hadakoztak az apai örökségért. A hun nép egy része Csabához, másik része Aladárhoz szegődött. Testvérháborúban ontották egymás vérének a hunok. Százával, ezrével estek el a legjobb hun vitézek a szörnyű testvérharcban. Aladár királyfi is életét vesztette.

Az ellenséges hadak pedig mind beljebb és beljebb nyomultak Attila földjén.

Csaba királyfi ekkor, hogy, hogy nem, egy bűvös nyilat talált.

— Lódd ki ezt a nyilat, Csaba! — susogta a hajnali szellő — s ahol a nyíl hegyével lefelé fordulva bevágódik a földbe, ott egy csodatevő növényt találsz. E növény nedvétől begyógyul a seb. A csatában elesett vitézek újraélednek tőle.

Csaba királyfi kilötte a csodálatos nyilat. Meg is találta a csodatevő növényt. Életre keltette vele az elesett hunokat. Csatarendbe állította őket. Riadót fúvatott. Aztán seregével rárontott a betolakodott hadakra. Rémülten menekültek azok a halálukból föltámadt hun vitézek elől.

Csaba most mégis így szól seregéhez:

— Vitézek, hun testvéreim! Nem tarthatjuk meg tovább a saját erőnkől apám birodalmát. Az Uristen büntetése van rajtunk, mert testvérháborúban egymás vérének ontottuk. Azt mondom én azért: forduljunk vissza keletre! Keressük meg őshazánkat, Szittyaországot! Keressük meg ottmaradt testvéreinket, a magyarokat!

A hunok Csaba királyfi szavára kelet felé fordították lovaikat. Asszonyostul, gyerekestül elindultak vissza, az őshazába. Ahogy mentek, mendegéltek, egyszeresak égbenyúló hegyek közé jutottak. Hó csillogott a hegytetőkön. Rengeteg erdők zúgtak a hegyoldalakon. Selymes füvet ringatott a szél a völgyekben. Csaba királyfi itt megállt népével. Két csapatba osztotta népét. Aztán így szól az egyik csapathoz:

— Ti itt maradtok családjaitokkal együtt. Ez a szép hegyvidék lesz *székhelyetek*, otthonotok. Örökjetelek Attila birodalmán, míg vissza nem térünk a magyarokkal s apám örökségét

el nem foglaljuk velük! Hogyha pedig veszedelembe kerültök, tüstént üzenjétek értünk! Segítségétekre visszatérünk még a sírunkból is. Üzenjétek a szelek szárnyán, a folyók örvénylő hullámain! Vagy szóljatok földanyánknak! Panaszos szavatokra megrendül az s úgy adja tudtunkra, hogy bajban vagytok...

Azzal a hunoknak ez a csapata megtelepedett a bércek közt. De ettől fogva nem hunoknak, hanem *székelyeknek* nevezték őket.

Csaba most a másik csapathoz fordult:

— Ti pedig velem jöttök tovább keletre!

Aztán nekivágott maradék-csapatával a hegyeken túl elterülő végtelen síkságnak.

Már messze járt Csaba népe, amikor egyszerre erős nyugati szél támadt. Azt súgta, sivitotta Csabának és katonáinak fülébe:

— Bajban van a székely nép! Ellenség tört reá...

Nosza, visszafordította Csaba királyfi a seregét! Leverte a székelyek ellenségeit.

Csaba és vitézei megint útrakeltek aztán. De még kétszer kellett visszafordulniok testvéreik védelmére.

Azután hosszú ideig csendben, békességben éltek a székelyek. Csaba királyfi azalatt megérkezett csapatával Szittyaországba.

A hunok sok szépet beszéltek a magyaroknak Attila birodalmáról. A magyarok meg gyönyörködve hallgatták a hunok szavait. Az ifjú magyar leventék elragadtatásukban nem egyszer kiáltottak fel ekképpen:

— Menjünk és foglaljuk el Attila birodalmát! Nem illehet az senki mást, csak minket!

Az öregek azonban nyugalomra intették a fiatalokat:

— Még várunk kell! Majd hírül adja azt az Isten, hogy mikor mehetünk.

Ebben aztán megnyugodtak mindnyájan.

Telt, múlt az idő. Elmúlt tíz év, elmúlt száz év. Csaba és hős katonái már régen Szittyaország földjében nyugodtak lovastul, fegyverestül. Ej, pedig a százegyedik esztendőben várták ám őket a székelyek! Nagy bajban voltak. Ezer ellenség tört rájuk. Már éppen az utolsó csatára készülődtek, amikor Szittyaországban erősen megrendült a föld. Csaba és vitézei fölriadtak síri álmukból. Paripáik is életrekeltek. A föltámadt hősök paripáikra kaptak és csodálatos égi úton nyargaltak nyugat felé.

Sötét éjtszaka borult a székely földre. De senki sem tért ott éjtszakai nyugalomra. Ébren volt a székelyek apraja-nagyja. Hogy is tudtak volna nyugodni? Hiszen virradatra szembe kellett szállni az ellenséges hadakkal!

Az asszonyok elbúcsúztak uraiktól, a gyermekek apjuktól.

— Ki tudja, látjuk-e még egymást a földi életben valaha?
— szóltak sóhajtozva. — Hisz annyi az ellenség, hogy minden székely katonára jut egy egész sereg!

Amint így sóhajtoztak a székelyek, egyszer csak égből hangzó dübörgést, csattogást hallottak. Majd hirtelen megvilágosodott fölöttük az ég. S — uramfia! — mit láttak? Hófehér paripáján égi úton közeledett feléjük Csaba királyfi az ő seregével. Hej, volt öröm a székelyek közt!

Az ellenség pedig rémülten menekült az égi sereg elől.

Igy mentette meg Csaba királyfi a székelyeket a pusztulástól. Azután ugyanazon az úton, amelyen jött, visszatért seregével Szittyaországba nyugodni. Az út, amelyet az égbolton Csaba vitézei jövet és menet vágtak, ma is látható. *Hadak útja* a neve.

A székely nép ott él ma is hegyes, völgyes, erdős hazájában. Nemrégén ismét ellenség fogta körül. Elrabolta ősi földjét és elszakította a székely népet magyar testvéreitől. A rab-ságban élő székelyek derült nyári esteken fel-feltekintettek a Hadak-útjára s így sóhajtoztak éveken át:

Ó, bárcsak jönne Csaba királyfi most is az ő seregével védelmünkre!

És — úgy látszik — Csaba királyfi meghallotta végre sóhajtasukat, s ha nem is maga jött, elküldötte a magyar nép legderekabbját azon a legendás fehér lovon, amelyen valamikor ő járt, hogy szabadítsa fel a szenvedő székelyeket. S a régi mult feltámadt... Csaba királyfi méltó utódja, a Legelső Magyar, Horthy Miklós ült a fehér lóra, mögötte pedig a vitéz honvédséggel ismét elkergette székely testvéreink ellenségeit s a székelység felszabadult!

(Angyal János után.)

b) Az olvasmány által keltett élmény mebeszélése.

c) Gondolatesoportonkénti tárgyalás. (Esetleges szómagyarázattal.)

Attila halálának hírére megöriülnek a leigázott fejedelmek. Attila fiai egymással testvérharcban pusztítják egymás népét: a hunt.

Csaba királyfi megtalálja a csodálatos gyógyító füvet.

A hunok győznek, de mégis elvonulnak kelet felé.

A hunok egy részét itt hagyják addig, míg a magyarokkal visszatérnek.

Csaba és népe a székelyek segítségére siet.

A testvérnép, a magyarság vágyakozva gondol Attila örökére.

A székelyek ismét nagy veszedelemben vannak. Hadak útja.

A székely nép újabb szomorú sorsa.

Horthy Miklós és a magyar honvédség felszabadítják őket.

III. Összefoglalás. Az olvasmány tartalmának egészben való elmondatása.

Elmélyítés. A Kormányzó Ur és a dicsőséges magyar honvédség felszabadító útja a visszaszerzett Erdélybe!

Ének: *Horthy Miklós katonája leszek...*

1942. január 3. hete.

Történelmi költemény tárgyalása.

IV. OSZTALY.

A tanítás anyaga: Rákóczi búcsúja.

Nevelési cél: A Rákóczi-ról tanultak elmélyítése.

Kapcsolás: történelemmel: II. Rákóczi Ferenc.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. II. Rákóczi Ferencről tanultak felújítása és számonkérése. (II. Rákóczi Ferenc ifjúkora, szabadságharca, száműzetése, élete Rodostóban, halála.)

b) Célkitűzés. (Áthajlás.) Ki volt közületek már távol szüleitől, szülőföldjétől? Mit éreztél, mikor el kellett válnod tőle? Mit sajnáltál legjobban itthagyni? (Megbeszélés.) Mennyivel többet kellett itthagyni Rákóczi Ferencnek, amikor elbúcsúzott hazájától. Ezt írta meg szépen Thaly Kálmán, aki szerelmese volt a kuruc-kornak és a kuruc-költészetnek. Olvassuk el ezt a szép költeményt!

II. Tárgyalás. a) A költemény bemutatása.

RAKÓCZI BÚCSÚJA.

Kiállott Rákóczi
A munkácsi sánera,
Reátámaszkodék
Pántos pallosára,
Reátámaszkodék
Pántos pallosára, —
Reárivallkodék
Az rézdobosára:

Dobosom, dobosom,
Udvari dobosom!
Most néked megmondom:
Ne azt verd, hogy: mars, mars!...
De azt verd, hogy: rajta!

Ördög nyúzza anyádat —
Ne úgy verjed dobodat!
Ne úgy verjed, mint eddig:
Isten tudja, hogy lesz, mint?
Hanem úgy verd: rajta!
Rajta kuruc! Rajta!

Ugy verd: a föld rengjen,
Ég is visszazengjen,
Aki él meghallja, —
Sőt azt is, ki halva
Fekszik, felriassza:
Rajta kuruc! Rajta!

Én híres vezérim:
Bottyánom, Bercsényim,
Pekrim, Bezerédim,
Kik vagytok vitézim:
Rajta kuruc! Rajta! —
Utolsó nagy harcra!

— Halálos nehéz köd
Mindent búsan befed;
Jobb is, ha nem látja:
Mert csak szíve fájna —
Tán meg is szakadna...
Dobos már dobolhat,
Rákóczi unszólhat,
Rajta kuruc! Rajta!